

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

WOORDELIJKE VONDEN

"Maar zij hebben veel vonden gezocht"

Prediker 7:29b

In de tekst wordt gesproken over "zij". Wie zijn dat, wie worden hier bedoeld? 't Is duidelijk dat hier mensen bedoeld worden. Maar wie? Wel - kleinen en groten, ouderen en jongeren. De Prediker heeft het over u, over jou en over mij.

Van ons wordt gezegd dat we vele vonden hebben gezocht. Vonden dat zijn verzinsels, bedenksels, uitvluchten. Wij zijn zeer vindingrijk in het bedenken van allerlei uitvluchten. Wij hebben zo voor bepaalde dingen onze oplossingen. We schijnen het soms terstond te weten waarom dit en waarom dat.

Er zijn de natuurrampen: aardbevingen, vulkaanuitbarstingen, orkanen, watersnood. Wetenschapsmensen komen al spoedig met hun verklaringen. Ze geven precies aan hoe iets kon gebeuren. Er zijn de epidemieën. Hoe ze konden ontstaan - we lezen het veelal wel in de krant. Als de werkloosheid toeneemt, als er een economische recessie komt, knappe kopstukken lichten ons wel in over de aanleiding. Er zijn de oorlogen. Verslaggevers geven wel aan hoe ze konden ontstaan. Op onze wegen komen de ongelukken voor. O zeker - er is de menselijke factor. Hier kunnen mensen fouten maken. Maar om nu God buiten alles te laten.... Zo zoeken we voor alles onze oplossingen. Echter - of het de juiste oplossingen zijn, is nog maar de vraag. 't Kan zijn dat we menen te weten, terwijl we er toch helemaal naast zitten.

De Prediker heeft terecht gezegd dat de mens door God recht gemaakt is. God heeft niet krom, niet verkeerd, niet zondig geschapen, maar recht. Dat

is: naar Gods beeld. Dat is in één woord: goed. Er mankeerde niets aan. Doch wat zoekt de gevallen mens vele vonden. We geven niet toe dat de schuld bij ons ligt. God krijgt geen gelijk. De mens zoekt eigen gelijk. God krijgt de schuld.

In het paradijs vroeg God: "hebt gij gegeten van die boom?" Adam wijst naar Eva. "De vrouw die Gij mij gegeven hebt". En Eva wijst naar de slang: "die heeft mij bedrogen". Och wat heeft het schepsel in de loop der tijd al veel vonden gezocht. Dat gebeurt al in het catechisatielokaal. En als we stouwd zijn doen we nog zo. We bedenken allerlei. Heimelijk en openbaar, gemeen en listig. Om er maar onderuit te komen.

's Zondags horen we de tien geboden. Heel concreet wordt de zonde ons aangewezen. Zonde van bedrijf en van nalatigheid. Zonden in woorden, gedachten en werken. We zoeken echter terstond vonden om ons te verontschuldigen. Als ik geen zondaar zou zijn dan zou ik zulks niet gedaan hebben. Ik ben nu eenmaal zondaar; ik kan er ook niets aan doen. Het geweten kan soms luid spreken. We hebben al spoedig een oplossing bij de hand om het geweten te sussen. Is bij de zonde een ander betrokken dan ligt het uiteraard altijd aan die ander. Of de oorzaak ligt bij de satan. Soms zelfs bij God. Immers niet wij maken de omstandigheden, die maakt God toch? En niet wij hebben ons die verkeerde aard gegeven. God heeft ons toch gemaakt? Nu - dan kunnen wij er toch niets aan doen?

Hoe handig is de mens toch in het bedenken van allerlei. Met het ene doel: om zelf geen schuldenaar te worden. We vechten voor ons gelijk.

In de kerk willen we graag horen van

de noodzaak van wedergeboorte, van bekering en van geloof. We hechten zeer aan de woorden dat het een eenzijdig werk is, alles uit God, door God en tot God. We horen graag over de oppervlakkigheid van velen, over de donkere tijden van vandaag, over het zo maar aangaan aan de Avondmaalstafel, over de mogelijkheid van met een ingebeelde hemel voor eeuwig verloren gaan.

Evenwel - als verkondigd wordt de belovende God, God die toezegt: Al waar het u aan ontbreekt, schenk Ik, zo gij het smeekt, mild en overvloedig; God Die Zijn handen uitbreidt, God Die in Jezus Christus mij roept, mij lokt en nodigt; God Die Zijn handen uitbreidt en toeroept: Mijn zoon, Mijn dochter, geef Mij uw hart, laat Mij u leiden; God de bewogen God Die geen lust heeft in onze dood, maar daarin lust heeft dat we ons bekeren en leven; God Die eist uw bekering en uw geloof. Die rechtens kan eisen vanwege Zijn schepping, vanwege Zijn toezegging - Die toezegt wat wij niet kunnen en niet willen. Och wat zoeken we ook dan en misschien wel - juist dan vele vonden. 't Was bij een sterfbed dat psalm 81:12 werd aangehaald. Het antwoord van de stervende was: "ga weg, dominee, dat is mij te licht. Zo gemakkelijk zal het niet gaan". 't Was bij een ander sterfbed: de vrouw zei: 'k heb, dominee, m'n leven lang gewild en daarom mijn leven lang gebeden; maar God heeft niet gewild; 'k was geen uitverkorene kennelijk'. Er was geen praten aan. Betuigd werd dat God de Gewillige is. Maar dat zou niet waar zijn. Hoe bedroefd kan een dienstknecht van de Heere huiswaarts gaan. Och wat is het waar: ze hebben vele vonden gezocht.

Kent u dat werk van Gods Geest? Daardoor kan ik geen vonden meer zoeken. Daardoor worden al mijn vonden mij uit handen geslagen. Ja, dan word ik gevonden door de zoekende Borg en Middelaar en Zaligmaker!

Lieve mens, toets al uw vonden aan het Woord! Bid de Heere dat al uw gedachten gevangen genomen worden. Opdat al uw vonden Woordelijk zijn!

Ds. v.Z.

Van de administratie

De vakantietijd begint weer, dat is ook bij de administratie te merken. We konden drie nieuwe abonnee inboeken en ontvingen f 120,- aan giften. Voor beiden hartelijk dank.

We ontvingen de laatste tijd enkele bladen retour, nl. de bladen bestemd voor C. Niekerk, Kombos 6, 3941 KL Doorn, P.J. Hakvoort, Het Rif 12, 8321 DS Urk en voor mevr. Vos, Rembrandtlaan 7, 8021 DC Zwolle, deze laatste zou naar een verpleegtehuis zijn gegaan. Wie kan ons aan de nieuwe adressen helpen? Bij voorbaat dank.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud

Ds. H. van der Ham schrijft verder over wijlen ds. F. Bakker, ds. H. Polinder zet zijn serie voort over Matthew Henry en ds. Slagboom over het lied van Debora.

Driebergen

Ds. P. den Butter heeft afscheid genomen van de gemeente van Driebergen in verband met het aannemen van het beroep naar Middelhamis. De Heere gedenke de gemeente en de kerkeraad van Driebergen in de nu aangebroke vacante periode en zij ook de fam. den Butter nabij in de komende veranderingen.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 31 juli in de Geref.

Het lied van Debora (7)

Aan de wateren van Megiddo

De strijd tégen en de overwinning óp Sisera zijn blijven leven in het midden van het volk Israël. Het blijkt uit een Psalm, Die onder ons weinig bekend is: Psalm 83. Daar horen we de dichter in een aangrijpend gebed voor Gods Aangezicht uitroepen: "Doe hun.. als Sisera, als Jabin aan de beek Kison, Die verdelgd zijn te Endor; zij zijn geworden tot drek der aarde".

De achtergrond van die Psalm is de vijandschap, die Israël ondervindt van de verbonden vijanden. Zij hebben zich vergaderd tegen het volk der belofte. Ze hebben maar één doel: dat volk moet verdelgd worden: "...komt en laat ons hen uitroeien, dat zij geen volk meer zijn; dat aan de naam van Israël niet meer gedacht worde". In die nood wordt het gebed beoefend tot God of Hij het voor Israël op wil nemen. 't Raakt Zijn Naam en Zijn Verbond!

In dat gebed wijst de dichter pleitend op de overwinning, die God eenmaal gegeven heeft, op de wonderlijke uitredding in de strijd tegen Sisera. Calvijn tekent erbij aan: "Opdat dus de gelovigen tot geen wanhoop zouden vervallen, als zij door een al te grote vrees zijn aangegrepen, stellen zij zich in tijds deze voorbeelden van verlossing voor ogen, door welke God getoond heeft, dat er in Hem alleen

Kerk aan de Vrijheidsstraat. Aanvang 10.30 uur. Sprekers: Ds. J. Veenendaal en ds. E. Hakvoort van Meerkerk.

's Middags aanvang 14.00 uur. Sprekers: Ds. A. van Heteren te Barendrecht, ds. B. v.d. Heiden te Kampen voor de S.E.Z. en ds. G. Bouw te Doornspijk.

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

D.V. zaterdag 14 september in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Kampen.

Verschijningsdata Bewaar het Pand

De data die vermeld waren in ons blad van 13 juni 1996 waren onjuist. Daarom geven we nu de juiste verschijningsdata door: nr. 15 donderdag 8 augustus, nr. 16 donderdag 29 augustus, nr. 17 donderdag 12 september en daarna D.V. weer gewoon elke veertien dagen. De copy dient uiterlijk de donderdag voor de verschijningsdatum op het redactie-adres binnen te zijn.

AvH.

macht genoeg is om de Zijnen staande te houden, telkens als zij van menselijke kracht ontbloot zijnde, tot Hem de toevlucht nemen".

Hier blijkt het ook, dat de strijd tegen de vijanden door de eeuwen heen voor Israël en voor de ware gelovigen in wezen één is.

Voor ditmaal gaan we zien hoe Debora de eigenlijke strijd en overwinning bezingt in haar profetisch lied. 't Gaat om Richteren 5:19-22 "De koningen kwamen, zij streden; toen streden de koningen van Kanaän, te Taanach aan de wateren van Megiddo; zij brachten geen gewin des zilvers daarvan. Van de hemel streden zij, de sterren uit haar loopplaatsen streden tegen Sisera.

De beek Kison wentelde hen weg, de beek Kedimim, de beek Kison; verreed, o mijn ziel de sterken. Toen werden de paardehoeven verpletterd, van het rennen, het rennen zijner machtigen".

Verbonden koningen

't Gaat niet om een zakelijk verslag over de strijd tegen Sisera. We voelen de persoonlijke betrokkenheid van Debora bij het gebeuren. Tegelijk is er de profetische visie door Gods Geest, waardoor zij de dreiging en opzet van de vijanden doorziet, maar ook getuigt van Gods wonderlijk ingrijpen.

We hebben al eens iets gezegd over het strijdtoneel. 't Kan goed zijn daar ook nú wat van te zeggen om onze tekst beter te verstaan. De plaats van de strijd is de vlakte van Jizreël of het dal van Megiddo. Dwars door dat dal stroomt de beek Kison, die we ook kennen uit de geschiedenis van Elia. We zullen hier als er sprake is van "de wateren van Megiddo" aan die beek en de zijriviertjes moeten denken. Over die beek gaat bij Taanach en Megiddo het leger van Sisera. Het is de bedoeling om het vergaderde leger van Debora en Barak te overweldigen. Zo trekt Sisera met zijn machtig leger naar de berg Thabor. Daar zal het opstandige Israël worden vernietigd. Maar daar wordt het plotseling helemaal anders. Het tegendeel gebeurt!

Dit lied spreekt van de koningen, die kwamen en streden. Het is niet Sisera alleen, die met zijn leger komt. Nee, de koningen van het Noorden hebben zich verbonden met elkaar. Zij zullen hun kans waarnemen om het volk van Israël af te straffen voor de - in hun ogen - overmoedige poging om te strijden tegen de overheersing.

Ze menen dat er gewin te verkrijgen is bij het volk der belofte. Ze dachten met een plundertocht na hun overwinning de buit mee te kunnen nemen van Israël. Zo waren ze tevoren al overtuigd van hun overwinning.

't Viel hun niet mee. 't Wordt uitgedrukt op een aparte manier. "De koningen kwamen, zij streden, toen streden de koningen van Kanaän". De verbonden koningen voelden zich sterk. Zo'n machtig leger. Ze behoefden alleen maar te komen, maar nee.. Er moest gestreden worden. Er viel niet te spotten met dat volk, dat sterk was door Gods genade. We horen, hoe Debora profetisch vol heilige spot het zegt, dat ze zonder bezit moesten aftrekken!

Van de hemel....

Wie heeft de overwinning over het machtige leger van Sisera en de andere koningen geschonken? We zouden misschien de indruk kunnen krijgen dat die kwam van de mannen, die op de roepstem van Debora gekomen zijn en de strijd hebben gestreden. Nee... God van de hemel heeft de beslissende wending gebracht. Door Zijn bijzonder ingrijpen moest de zwaar gepantserde vijand wijken. Dichterlijk wordt het door Debora bezongen, hoe alles meegewerkt heeft: de sterren van de hemel en de beek Kison in het strijdtoneel: "Van de hemel streden zij, de sterren uit haar loopplaatsen stre-

den..." "De beek Kison wentelde hen weg..."

De verklaringen, vooral van het eerste gedeelte van deze verzen, lopen nogal uitéén. Sommigen denken bij "sterren" aan de engelen. Het is een gedachte, die vanouds is geuit, dat God als de Heere der heerscharen Zijn engelen gebruikt heeft om de vijanden te doen vluchten. Anderen denken weer aan een invloed van de sterren - onder Gods bestuur - op de elementen, zodat er onweer en hagel ontstond, die de vijanden hebben verschrikt. Weer anderen willen alleen denken aan een dichterlijke inkleding van de strijd des Heeren tegen Sisera.

Onze statenvertalers tekenen hier aan: "Met deze manieren van spreken wordt te kennen gegeven dat God van boven en beneden door velerlei schepselen en middelen tegen Sisera en zijn heirleger gestreden heeft".

't Gaat om het doen van God. Dát moet hier voorop staan. Dat sluit echter niet uit, dat de Heere de elementen laat meewerken. Ze vallen toch ook onder Zijn bestuur en ze moeten ook dienen tot het welzijn van Zijn volk. Zo lezen we over de strijd van Israël tegen de verbonden koningen na de intocht, dat de Heere grote hagelstenen op de vijanden wierp. Er stierven er toen meer door de hagelstenen dan dat er door het zwaard van de Israëlieten werden gedood. Zo zullen we hier ook moeten denken - bij de overvolle Kison - aan een ingrijpen Gods met onweer en een geweldige wolkbreuk. Daardoor worden de kanaänieten verschrikt. Zij worden ontzet en worden het gewaar, dat de God van Israël het daadwerkelijk opgenomen heeft voor het volk der belofte.

De dichterlijke beschrijving laat de ontredde zien van het wegvluchtend leger. Het geeft ons gedachten van de ijzeren wagens die in het drassige gebied niet voort kunnen, maar blijven steken. Ze kunnen niet meer vóóruit of achteruit. Gods ingrijpen ontnemt de kracht aan de middelen, waarmee de vijand denkt te kunnen overwinnen. Er rest niets anders voor Sisera's leger dan de vlucht. Zó groot is de verschrikking, die op hen gevallen is. Ze zijn in paniek gebracht. Maar die vlucht brengt ook geen uitkomst voor hun leven. De vlakte is immers door de gevallen watermassa's een verraderlijk moeras geworden en de beek Kison een brede stroom. Ook wordt door de kracht van de hemel die watermassa met enorme snelheid voortgedreven. Het betekent, dat de

Kanaänieten, die daarin terechtkomen óf meegesleurd worden óf gelijk al verdrinken.

Vers 21 laat dat beeld bij ons opkomen. "De beek Kison wentelde hen weg..." De verschrikking daarvan wordt nog meer weergegeven door de toevoeging de beek Kedimim. We zullen moeten denken aan de benaming, die voor de beek Kison wel gebruikt werd. De één ziet daar een naam in die wijst op wat er hier gebeurt. Zo wordt wel vertaald: "oorlogsbeek". De ander laat die naam slaan op het vanoudsbekend-zijn van die beek: de oude beek. Van ouds zouden hier de legers elkaar hebben ontmoet, zij zou daartoe bestemd zijn. We horen daar in ieder geval in, dat Debora die beek prijst als instrument van God tot het omkomen van de vijanden.

Van het rennen zijner machtigen

Het laatste vers voltooit de bewogen schildering van de nederlaag der vijanden. De paarden die tot het leger behoorden, brachten geen uitkomst. We zien het gebeuren. De machtigen vuren hun paarden aan om hun leven te redden in deze hachelijke situatie. De paarden rennen, stampen met hun hoeven. Het helpt alles niets. Hoe ze ook worden opgezweept: nóch de mannen nóch de paarden worden gered.

Wagens en paarden waren in die tijd de trots van het leger. De heidense volkeren roemden in de veelheid daarvan. 't Was grond van hun vertrouwen. We lezen in Gods Woord duidelijk de waarschuwing daartegen voor Israël. De Heere wilde niet dat dat volk vertrouwde op de veelheid van wagens en paarden. Het moest in de strijd op de Naam des Heeren vertrouwen. Moet het óók niet vandaag spreken? Zo licht wordt het in de geestelijke strijd verwacht van eigen krachten of van bijzondere middelen. Gelukkig die aan die verwachting leert sterven om het alleen op de Heere en Zijn genade te mogen werpen. "Een koning wordt niet behouden door een groot heir, een held wordt niet gered door grote kracht. Het paard feilt ter overwinning en bevrijdt niet door zijn grote kracht" (Psalm 33:16 en 17).

Debora's uitroep

Midden in de zang horen we de persoonlijke uitroep van Debora: "Vreest, o mijne ziel de sterren". Zij leeft, als zij het gebeuren beschrijft, helemaal in de strijd en overwinning van Israël. Ze heeft tot die strijd opge-

roepen, maar ze is er zelf ook één mee. Ze verstaat het diep voor haar eigen ziel, dat het gaat om Gods eer en zij gelooft hartelijk in de volle overwinning. God zal Zijn Woord waar maken. Zo is zij medestrijdster in haar gebed. Zo is zij heilig werkzaam met het vertreden van de vijanden.

Hebben we dat niet nodig in onze tijd? Mannen en vrouwen, die het hartelijk beleven één te zijn met de strijd, die gestreden moet worden? In het tegenstaan van alles wat God tegenstaat. In vertrouwen op de overwinning van alle vijanden. Gelukkig dat de Heere ook vandaag godvrezende vrouwen geschonken heeft, die de zaken, die er zijn in eenvoud doorleven en zo de strijd meestrijden. Daar gaat kracht en zegen vanuit!

Deze strijd en de eindstrijd

Velen zien een lijn van deze strijd naar de eindstrijd, die in het boek Openbaring verkondigd wordt. Zo denkt men vooral aan Openbaring 16:16. De vorsten en de volken worden vergaderd in de opstand tegen God. De

plaats van die vergadering wordt genoemd. Armageddon. Dit betekent: berg van Megiddo. Men heeft hier een zinspel in gezien op de oude strijd die in ons lied spreekt, toen de koningen hun macht hebben vergaderd om het volk teniet te doen. De Kanttekenaren van de Statenvertaling nemen dit ook op als een mogelijk verklaring van Openbaring 16:16. Ze spreken er zelfs positief over.

We gaan niet in op alle vragen, die hier gesteld kunnen worden. Laat het voor ons duidelijk zijn dat het in wezen in alle tijden om dezelfde strijd gaat. Twee dingen zijn dan voor ons persoonlijk van het hoogste belang. Allereerst of we geestelijk een strijder zijn geworden. Het betekent: de afkeer van het leger, dat het verwacht van eigen kracht en eigen gerechtigheid. Dán, dat er uitzicht is voor de ware strijders. Wat in het dal van Megiddo gebeurd is, spreekt bemoedigend voor allen, die onder de banier van Koning Jezus vergaderd zijn.

D. Slagboom

Ds. F. Bakker 1919-1965 (3)

Na het vertrek van Ds. P. van der Bijl is de gemeente van Driebergen een aantal jaren vacant geweest. Diverse beroepen werden uitgebracht - niet met het gewenste resultaat. Najaar 1958 werd een beroep uitgebracht op Ds. F. Bakker die nog niet zo lang in Huizen stond en nog ongehuwd was. Hij bedankte. Maar wat gebeurde? In mei 1959 vroeg Ds. Bakker een tweede beroep aan naar Driebergen. Hiervoor was toestemming van de Classis nodig. Op de classisvergadering sprak Ds. Bakker overtuigend, en met alle eenvoud, over hetgeen er tussen de HEERE en zijn ziel was omgegaan. Vervolgens werd hij verzocht de vergadering te verlaten.

Driebergen

Nu werden de broeders uit Driebergen gehoord, hoe zij tegenover dit beroep stonden. Ouderling F. Bos antwoordde, altijd geloofd te hebben, dat de HEERE het met Driebergen wel zou maken. Maar hij had niet kunnen denken in **deze** weg.

Er volgde een brede bespreking. Zelfs professor Van der Schuit werd om advies gevraagd. Deze zei: "Dominee Bakker meent wat hij zegt." En de Classis gaf haar toestemming. De vergadering zong nog

Leer mij, o HEER', den weg, door U bepaald;

Dan zal ik dien ten einde toe bewaren;

Geef mij verstand, met Godd'lijk licht bestraald;

Dan zal mijn oog op Uwe wetten staren;

Dan houd ik die, doe licht mijn ziel ook dwaalt;

Dan zal zich 't hart met mijne daden paren.

In Driebergen werd een ledenvergadering gehouden en na enige bespreking kon Ds. Bakker per acclamatie beroepen worden. Woensdagmiddag 22 juli 1959 werd hij tot zijn werk te Driebergen ingeleid door Ds. H. van Leeuwen. Deze preekte over Zach. 1:17, een treffende tekst - "Roep nog zeggende: Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Mijn steden zullen nog uitgespreid worden vanwege het goede; want de HEERE zal Sion nog troosten, en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen."

's Avonds deed Ds. Bakker zijn intrede met een preek over 1 Kor. 2:2 - "Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd."

Zoals gezegd, was Ds. Bakker nog ongehuwd. In Driebergen woonde hij

eerst bij ouderling T. van Vliet in; tot de pastorie klaar was. (De pastorie was namelijk bewoond. En toen deze leeg kwam, moest ze nog opgeknapt worden.) Toen dominee Bakker de pastorie betrok, kreeg hij zijn zuster als huishoudster.

Op de eerste kerkeraadsvergadering droeg ouderling Bos sr. het voorzitterschap over aan de nieuwe dominee. Deze hoopte op een prettige samenwerking zowel op natuurlijk als op geestelijk gebied. Alle broeders stemden hiermee in.

Het huisbezoek zou voorlopig door de ouderlingen gedaan worden. Verschillende leden zouden door Ds. Bakker bezocht worden vanwege hun slechte kerkgang. (Het volgende jaar ging hij wel op huisbezoek; met een ouderling.) 11 November '59 werd de door-deweekse Bijbellesing opgestart. De dominee sprak over de zonen van vader Jakob. In april 1960 vroeg ouderling J. van Ekeveld of de Bijbellesingen niet in druk uitgegeven konden worden. De predikant kon niet geloven, dat iets van hem uitgegeven zou worden. Dat kon onmogelijk. Maar, na enige aandrang, beloofde hij het toch in overweging te nemen.

Kerkblaadje

Al spoedig rees het plan een eigen kerkblaadje uit te geven. Begin 1960 verscheen het eerste nummer van "Ons gemeenteblad". Het verscheen om de veertien dagen. Er stond steeds een meditatie in en (over het algemeen) ook een stukje over de zieken etc. Ter gelegenheid van de jaarlijkse dankdag voor gewas en arbeid schreef Ds. Bakker: "Wie van ons heeft er geen reden om te danken? Hebben we tot nog toe niet allen met een God te doen, Die niet ophoudt wel te doen? Daarom is er ook alle reden om getrouw op te komen, zo mogelijk ook 's morgens. We mogen dan ook een extra gave brengen voor het in stand houden van onze eredienst. De Heere geve ons de rechte dankbaarheid te beleven. In die week zal er geen catechisatie zijn, maar al de jeugd wordt wel in de kerk verwacht en ook de jeugd mag uit eigen beurs een offertje geven."

Pastoraal

Eenzamen, bedroefden en zieken werden zeer trouw bezocht. De kerkeraadsnotulen vermelden: "Daar de dominee veel gebruik moet maken van zijn auto, voor het bezoeken van zieken, ziekenhuizen en stichtingen, besluit de

kerkeraad de dominee 25 gulden per maand te geven voor onkosten.”

Ds. Bakker was heel pastoraal - echt een herder. In het kerkbladje schreef hij: “De weduwe.... is weer in het ziekenhuis geweest omdat haar ziekte na de operatie toch weer terugkomt. Het meest is zij echter bezig met haar zielsbelang en dat is niet alleen van de laatste tijd. De Hoorder der gebeden vervulle haar smekingen. De Heere is het niet verplicht, maar Hij doet het nog om de vrijmacht van Zijn genade.”

Er gebeurde een ongeluk. “Vader en zoontje van de fam..... liggen nog in het ziekenhuis, de moeder en andere kinderen beginnen weer te herstellen. Wat een wonder Gods, dat zij allen bij dit ongeval in 't leven gespaard zijn. De Heere doe hen dat wonder ook beseffen, opdat deze roepstem zijn doel mag vinden.”

Bij het sterven van een lid van ruim 60 jaar lezen we: “Hoe worden we er hier weer op gewezen, dat het gezocht moet worden in de gezonde dagen. Immers, dat hadden wij, u of ik even goed kunnen zijn. Daarom kunnen we ons niet genoeg afvragen, hoe het met ons geweest was voor de eeuwigheid, als wij het waren geweest. Laten we dat toch doen, voordat de onverwachte dood komt. We denken in het bijzonder aan de weduwe, die zich nog maar nauwelijks zal kunnen voorstellen wat er gebeurd is. De Heere ondersteune haar uit Zijn volheid en Hij stelle deze weg voor haar tot een eeuwig welzijn.”

Huwelijk

Begin 1961 trouwde Ds. Bakker met Neeltje Dieleman, een wijkverpleegster uit Terneuzen. Hun huwelijk werd kerkelijk bevestigd in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Zaamslag. Dominee en mevrouw Bakker mochten een goed huwelijk hebben. Na verloof van tijd werd er een kleintje verwacht. Ds. Bakker verheugde zich er zo op, dat er een kindje geboren zou worden. Hij zei: “Ik zie dat kind al bij me in de auto zitten.” Maar mevrouw Bakker kreeg een miskraam. Dat is heel wat geweest.

Het was nog in de tijd van het oude kerkgebouw. De jeugd op de galerij zat onder de kerkdienst weleens te kletsen. Het leek nodig, dat een ouderling of diaken toezicht hield. Regelmatig kwam de jeugd op zondagavond in de pastorie. Ds. Bakker kon met de jonge mensen omgaan. Voor

zijn vrouw was het ook niet te veel. Er werd gesproken over het Woord van God. Of het wat achtergelaten had.

Boodschap voor de jeugd

Uit de preken van Ds. Bakker blijkt dat hij een boodschap had voor jong en oud. In een nieuwjaarspreek bijvoorbeeld spreekt hij de jeugd heel ernstig aan. De tekst was uit Psalm 90 - “Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid over hun kinderen. En de lieflijkheid des HEE-REN onzes Gods zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat.”

Dominee Bakker zei: “Hier is ook een gebed over de kinderen, een gebed voor de jeugd, een gebed voor de toekomst van de gemeente. Hier is een gebed, ook voor degenen, die nog klein en nog jong zijn. En Uw heerlijkheid over hun kinderen. Want als we werkelijk een vader en een moeder zijn mogen en als we voor onszelf eens inderdaad mogen vragen om het werk Gods persoonlijk aan onze ziel, dan kunnen we de naasten ook niet vergeten en dan toch zeker eigen kinderen niet. Ouders, is het waar? Zijt ge er wel eens mee bezig? Niet alleen voor uzelf, maar ook voor uw kinderen? En als ge echt voor uzelf mag vragen en verlegen zijn om dat werk Gods in uw ziel, dan komt het vanzelf, dat ge ook

in het gebed gaat voor uw kinderen. Jonge mensen, hier ligt nog een gebed van de grote knecht Mozes voor jullie. Jullie zijn ook het nieuwe jaar begonnen, maar ge kunt het ook niet alleen af. Al zijt ge nog jong, ge moet door het gebed gedragen worden. Door het gebed van de Heere Jezus Christus bovenal, Die daar leeft om voor Zijn volk te bidden. Maar ook door het gebed van uw ouders. Dat hebt ge ook zo nodig. En ook door uw eigen gebed. Hoe jong ge ook zijt, vraagt in dit nieuwe jaar aan de Heere om een nieuw hart.

En weet je wat dat is: een nieuw hart? Dat is nu een hart, dat naar de wil Gods leert vragen. Vraag maar niet: “Wat wil ik?” Want och, wat wij willen is altijd maar verkeerd. Maar vraag maar veel of de Heere wil geven, dat we vragen mogen: “Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” En dan zijt ge gelukkig. Want in dit nieuwe jaar, jongens en meisjes, is er niemand te jong om de Heere te dienen in die zalige liefdedienst. Dat geve de Heere ook aan jullie.”

Zo hebben we weer iets gehoord uit het leven van wijlen Ds. F. Bakker. Met name hoe hij met de jonge mensen mocht omgaan. Bij leven en welzijn hoop ik de volgende keer iets te schrijven over de prediking van Ds. Bakker.

H. van der Ham

Matthew Henry (2)

Matthew heeft van jongsaf een sterke begeerte gehad om de Heere te mogen dienen in het ambt. Als jongen werd hij door zijn vader reeds onderwezen in de grondtalen van de Heilige Schrift. Daarna volgden ook andere theologische vakken.

Gezien de kerkelijke situatie wilde zijn vader hem niet naar een theologische faculteit sturen aan een van de Engelse universiteiten. De vader van Matthew had zelf gestudeerd aan de beroemde universiteit van Oxford. Hij achtte het niet goed om zijn zoon te sturen naar een faculteit waar het Woord van God niet recht werd uitgelegd. Bovendien vond hij de sfeer die daar heerste, niet in overeenstemming met de vreze des Heeren.

In Islington, dichtbij Londen, was er een particuliere predikantenopleiding van een zekere Ds. Thomas Doolittle. Deze godvrezende predikant had er de leiding over zo'n dertig studenten. Zij wilden trouw blijven aan de leer van

de Reformatie en waren niet van plan mee te werken aan de onzuivere praktijken van de Anglicaanse Kerk.

Matthew werd door zijn vader naar deze predikantenopleiding gestuurd om zich daar verder voor te bereiden op het ambt van dienaar van het Woord. Niet lang na zijn aankomst bij Ds. Doolittle, brak er een besmettelijke ziekte uit onder de studenten. Matthew, die al een zwakke gezondheid had, werd als een wonder gespaard. Waarschijnlijk is Matthew ongeveer anderhalf jaar in Islington geweest. Op een gegeven ogenblik kon Ds. Doolittle de opleiding niet voortzetten. Vanwege de vervolgingen tegen de presbyterianen was hij genoodzaakt te vertrekken. Zodoende moest zijn theologische opleiding afgebroken worden. Matthew is weer naar Broad Oak, zijn ouderlijke huis, vertrokken. Intussen ging Matthew verder met zelfstudie onder leiding van zijn vader.

In 1685 werd hij door zijn vader opnieuw naar Londen gestuurd om een rechtenstudie te gaan volgen aan het rechtscollege te Grays. Over de motieven van dit besluit tasten we enigszins in het duister. Het is zeker niet zo dat Matthew de roeping tot ambt van dienaar van het Woord niet meer zou gevoelen. Waarschijnlijk heeft het met de omstandigheden te maken. Zijn vader heeft wellicht hem aangeraden er iets anders naast te gaan doen voor het geval hij zich niet geheel aan de dienst van het Evangelie zou kunnen wijden. De toekomst voor de presbyterianen was niet rooskleurig. Het zou immers kunnen zijn dat hij in zijn eigen levensonderhoud zou moeten voorzien. Bovendien was Matthew in staat om deze tweede studie erbij te doen.

In de omgeving waarin hij nu terecht kwam, was het heel anders dan hij thuis gewend was. Hij stond nu midden in het studentenleven van die tijd. De verleidingen en de verzoeken waren erg groot. Gelukkig plaatste de Heere een aantal andere jongemannen op zijn weg, die de Heere vreesden. Samen vormden zij een bijbelstudiekring en deden ze niet mee aan allerlei buitensporige activiteiten van studenten.

Wanneer we zo de periode overzien dat Matthew groeit naar de volwassenheid om zijn plaats in te nemen in het kerkelijke en maatschappelijke leven, worden we getroffen door de vreze des Heeren in zijn leven. Het is de vreze des Heeren die hem doet wijken van het kwade. De Heere wekt ons op om Hem al jong te dienen. Zoekt de Heere in de dagen van je jeugd. Vandaag zijn de verzoeken en de verleidingen immers levensgroot. Er is maar één manier waarop we staande kunnen blijven als de verleidingen van de wereld lokken: de vreze des Heeren. De vreze des Heeren bewaart voor de zonde. De vreze des Heeren doet de zonde haten en ontvluchten. We lezen van Matthew dat hij al op jeugdige leeftijd de zonde wil ontvluchten en de Heere wil dienen. Hij schrijft: "Christus is het hoogste Goed, laten we daarom Hem liefhebben. Zonde is het snoodste van al het kwaad, laten we daarom de zonde toch haten met een volkomen haat."

De Heere is het waard dat wij hem al jong dienen en vrezen. Hij heeft recht ook op de tijd van onze jeugd. Verspil die tijd niet, maar zoek de Heere en leef. Oudere kinderen van God die in hun jeugd volop in de zonde hebben geleefd, zullen erkennen dat ze be-

droefd zijn dat ze de tijd van hun jeugd voor bij hebben laten gaan en niet hebben gebruikt voor de dienst des Heeren.

In 1686 keert Matthew terug naar Broad Oak. Hij heeft zijn studie afgerond. Nu wil hij gehoor geven aan de roeping van de Heere om het Evangelie te gaan verkondigen. Hij ontving diverse uitnodigingen vanuit verschillende plaatsen om Gods woord te brengen. De mogelijkheden om te preken waren voor de presbyterianen weer wat gunstiger geworden. Onder de nieuwe vorst, Jacobus II, kwam er een zekere verdraagzaamheid ten opzichte van de Engelse calvinisten. Jacobus II kwam op voor godsdienstvrijheid om zodoende de Anglicaanse kerk weer meer in het roomse spoor te brengen.

Na ongeveer een half jaar gepreekt te hebben ontvangt Matthew een beroep van de gemeente van Chester. Spoedig daarna kwam ook een beroep van een gemeente in Londen. Hij zag echter Gods voorzienige leiding in het beroep van Chester. Op 9 mei 1687 wordt hij in Londen bevestigd in het ambt van dienaar van het Goddelijke Woord. Een aantal predikanten namen deel aan de handoplegging. Deze bevestiging vond niet plaats in de gemeente waar hij zou komen, maar op 'neutraal terrein' als teken van de bevestiging in de gehele kerk van de presbyterianen. Matthew kreeg een getuigenschrift mee dat hij niet op een oneerlijke wijze in het ambt was gekomen.

Op donderdag 2 juni 1687 preekt hij voor het eerst als predikant in Chester. Zijn preek ging over 1 Korinthe 2:2: "Want ik heb niet voorgenomen onder u iets te weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd." Matthew is er diep van overtuigd dat hij de genade van God nodig heeft om zijn werk in de gemeente te kunnen doen. Bij zijn intrede in Chester schrijft hij: "In het bijzonder moet ik twee gunsten van de Heere afsmeeken. In de eerste plaats oprechtheid. In al mijn handelen moet mijn hart met mijn woorden, het innerlijk met het uiterlijk overeenkomen. In de tweede plaats vraag ik ootmoed. De Heere beware mij voor alle hoogmoed en bekleed mij met nederigheid. Moge Hij mij ervan overtuigen dat ik behalve mijn zonden niets bezit of ik heb het ontvangen."

In deze twee woorden geeft Matthew aan hoe we alleen maar in het ambt mogen staan: oprechtheid en ootmoed. Laten alle ambtsdragers de Heere ook vragen om die twee dingen.

Kort na zijn intrede in Chester, trouwt Matthew op 19 juli 1687 met Katherine Hardware. Over dit huwelijk valt al spoedig een donkere schaduw. Vlak voor de geboorte van hun eerste kind wordt Katherine ernstig ziek. Op 14 februari 1689 wordt een meisje geboren, maar Katherine sterft op 25-jarige leeftijd. Voor Matthew is het uiteraard een hele slag om zijn vrouw na anderhalf jaar reeds te moeten missen. Hij noemde het meisje naar zijn overleden vrouw. Toch kon Matthew zijn vrouw los laten omdat hij wist dat zij in Christus geborgen was. De tekst waarover Ds. Lawrence in de rouwdienst preekte, was Filippenzen 1:21: "Want het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin." Bijna anderhalf jaar na het sterven van zijn vrouw, hertrouwt Matthew op 8 juli 1690 met Mary Warburton. Het eerste kind dat uit dit huwelijk geboren is, stierf na anderhalf jaar. Zij stierf op 18 juli 1692. Later zullen Matthew en zijn vrouw nog twee kinderen naar het graf moeten dragen. Zes kinderen uit dit huwelijk bleven in leven. Moeite en verdriet zijn hen niet bespaard gebleven. Matthew schrijft naar aanleiding van de tegenspoed in zijn leven: "Het is niet alleen een slaande en bittere roede, want het is de roede in de handen van mijn Vader, Die weet wat het beste voor ons is." In het hart van Matthew is in alle verdriet en moeite het vaste vertrouwen dat de Heere alle dingen doet medewerken ten goede voor degenen die naar Zijn voornemen roepen zijn.

In Chester heeft Matthew Henry bijna vijftienvintig jaar het Woord van God bediend. In 1689 veranderde de politieke situatie ten goede. De Hollandse stadhouder Willem III, die getrouwd was met de Mary, dochter van koning Jacobus II, werd koning van Engeland. Koning Willem III verkreeg de godsdienstvrijheid van het parlement voor de presbyterianen.

Veel heeft hij in deze jaren meegeemaakt. Hij had de gewoonte om zondagsmorgens een gedeelte uit het Oude Testament te behandelen en in de middagdienst een gedeelte uit het Nieuwe Testament. Zo heeft hij zeker meer dan één keer de gehele Bijbel bepredikt. Zijn methode was om een bepaald thema te kiezen en dat te belichten vanuit een aantal Schriftgedeelten. Een van die thema's was bijvoorbeeld: de ellendige staat van een zondaar. Dit thema belichtte hij vanuit Openbaring 3:17, Efeze 2:1 en Johannes 8:34. Over het thema 'de bekering' heeft hij

bijna twee jaren gepreekt.

Op zaterdagmiddag verklaarde hij de catechismus voor de jeugd van de gemeente. Hij heeft zelf een eenvoudige catechismus opgesteld voor de jeugd en voor de kleine kinderen.

Op zondag 11 mei 1712 houdt Matthew Henry zijn afscheidsprek. Hij heeft namelijk een beroep naar de kleine gemeente van Hackney aangenomen. In deze tijd beginnen de lichamelijke ongemakken. In Hackney heeft hij maar een korte periode gediend. De laatste zondag van mei 1714 preekt hij, zo blijkt achteraf, voor het laatst in Hackney. De volgende zondagen preekt hij elders. De laatste zondag op aarde is in zijn vorige gemeente Chester, waar hij het Avondmaal bedient. Hij preekt over Openbaring 5:8: "Want Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed." Op de terugweg vanaf Chester preekt hij onderweg nog ergens. Na de preek wordt hij onwel. De volgende morgen, 22 juni 1714, ontslaapt Matthew in de Heere. Op vrijdag 25 juni wordt hij begraven. Hij heeft het loon van een getrouwe dienst-knecht ontvangen en is ingegaan in de vreugde des Heeren. Tot zover een korte schets van het leven van Matthew Henry. In de volgende artikelen D.V. willen we enkele facetten uit de werken van Matthew Henry belichten.

Deputaten Buitenlandse Zending

Met dankbaarheid en diepte vreugde delen deputaten voor de Buitenlandse Zending aan de kerken mee, dat in een extra deputatenvergadering op 27 juni jl. twee benoemingen hebben plaatsgevonden.

In de eerste plaats betreft dat de vacature voor toerustingspredikant voor het nieuwe zendingsgebied in de provincie Zambezia in Mozambique. In deze vacature werden benoemd Ds. en mw. J. van 't Spijker uit Zwijndrecht. In verband met deze benoeming hopen zij samen met de secr. en in samenwerking met Trans World Radio in Zuid-Afrika een kennismakingsbezoek aan dit gebied te brengen van 23 augustus tot 3 september a.s. We willen dit bezoek hartelijk in uw voorbede aanbevelen.

Vervolgens betreft het de vacature ontstaan door het vertrek van Ds. Ir. J. Slagboom als zendingspredikant van de Geref. Kerk van KwaNdebele. In zijn plaats werden benoemd Drs. en

mw. W. van 't Spijker uit Stadskanaal. Ds. en mw. Van 't Spijker zullen zich met hun gezin in de komende maanden voorbereiden op hun uitzending.

Deputaten realiseren zich dat de beide vacatures een zaak van gebed is geweest in de kerken. Zij zijn dankbaar voor de betrokkenheid die daaruit is gebleken en voor de wegen die de Heere op het gebed geopend heeft.

Namens deputaten,

Drs. J. van Mulligen, voorz.

Ds. H. Last, secr.

Deputaten voor het Contact met de Kerkjeugd

Deputaten voor het Contact met de Kerkjeugd willen D.V. zaterdag 28 september een conferentie beleggen voor (jeugd)ouderlingen en jeugdleiders/sters met als thema

"JONGEREN WEGWIJS MAKEN"

Dit thema ontleen we aan de woorden van de apostel Paulus in 2 Timotheüs 3:15.

Deze conferentie is een voortvloeisel uit het onderzoek dat dr. J. v.d. Wal heeft gehouden onder jongeren van onze kerken en tevens een uitvloeisel uit de opdracht van de Generale Synode om met deze gegevens de kerken te dienen met een brochure en een handreiking hoe wij in deze huidige maatschappij onze jongeren dienen te begeleiden tot de volwassenheid.

's Morens zullen drs. P.D. Hofland, Ds. P. den Butter en Ds. D. Visser elk een korte inleiding houden over de onderwerpen:

- Jongeren en het gezin
- Jongeren en de wereld
- Jongeren en de kerk.

's Middags zal Ds. Visser in het kort het bezinningswerk over het jeugd- en jongerenwerk introduceren, waarna er een forum discussie zal plaatshebben over dit belangrijke onderwerp.

Heel graag zouden we zien dat zoveel mogelijk (jeugd)ouderlingen en jeugdleiders/sters deze conferentie zouden bezoeken.

NOTEERT U VAST DEZE DATUM IN UW AGENDA.

Namens deputaten,

Ds. G.P.M. v.d. Linden, secr.

Boekbespreking

Handreiking -16. In deze serie bijbelstudieboekjes en schetsen voor -16 verenigingen zijn enige tijd geleden 2 nieu-

we uitgaven verschenen nl.: 'Noach' en 'Paulus zendingsreizen'. Net als de andere bijbelstudieboekjes van Handreiking -16 bevatten deze boekjes 5 schetsen om op een aantal verenigingsavonden te behandelen. De commissie Handreiking -16 wil met het uitgeven van bijbelstudieboekjes de leden van de -16 verenigingen stimuleren zelf ook inleidingen te maken over de geschiedenissen die bij elke schets horen om zo ook te (leren) graven in de schatten van Gods Woord. Tot nu toe zijn de volgende boekjes verschenen:

- 1 Daniël
- 2 Petrus
- 3 Jona
- 4 Elisa
- 5 Gelijkenissen
- 6 Door het geloof
- 7 Paulus
- 8 Samuel
- 9 Kinderen in de Bijbel
- 10 Noach
- 11 Paulus zendingsreizen

Bij deze bijbelstudieboekjes is voor de leiding een apart boekje beschikbaar met achtergrondinformatie.

Tevens zijn voor gebruik op 1 of 2 avonden korte schetsen uitgegeven, nl.:

- 1 Pasen
- 2 U is heden geboren (bijbelstudie over het kerstfeest)
- 3 'k Zal gedenken (n.a.v. het 100-jarig voortbestaan van onze kerken)
- 4 Jij en je naaste
- 5 Zending
- 6 Het is volbracht
- 7 Maar zoekt eerst het Koninkrijk van God
- 8 Goede Vrijdag
- 9 Ik ben de Goede Herder
- 10 Jij en je school

Het bijbelstudiemateriaal komt tot stand m.m.v. de Chr. Ger. Predikantenstudievereniging 'Calvijn'.

-12 Verenigingen

Voor -12 verenigingen zijn van 2 schetsen vereenvoudigde uitgaven verschenen, nl.:

- 1 Kinderen in de Bijbel
- 2 Noach

Voor de bij het L.C.J. aangesloten verenigingen zijn de schetsen gratis! De niet aangesloten j.j. verenigingen betalen f 2,- per boekje en f 0,50 voor een korte schets. De bijbelstudies zijn verkrijgbaar bij: Administratie "Handreiking -16", p/a L. Oevermans, Achthoven 72, 4128 LX Lexmond, tel. 0183-601473.

Julia Shuken, **Dag van de Oostenwind**, Uitgeverij de Groot Goudriaan-Kampen, 364 blz., f 39,90. De titel is

ontleend aan Jesaja 27. Het boek handelt over de lotgevallen van de Molokanen, een oude protestantse groepering die in de 17e eeuw ontstaan is uit contacten met reformatische christenen. De roman speelt in het begin van deze eeuw. In 1905, de tijd van de russische revolutie, sloeg een golf van geweld over het zuiden van Rusland. Een reeks van schrikwekkende gebeurtenissen bracht vele Molokanen ertoe een poging tot vluchten naar Amerika te ondernemen. Zo ook de hoofdpersoon Piotr. Uit dit boek blijkt dat het christendom niet kan samengaan met socialisme en revolutie. Het is geen gemakkelijk boek. Bij al wat beschreven

wordt aangaande reisindrukken, gewoonten en gebruiken klinkt door dat het gaat om de waarachtige bekering tot God. Een boek dat stamt uit een andere traditie dan de onze, maar toch ook een boek dat veel biedt aan de lezer die zich enige inspanning wil getroosten.

Bijbel, geschiedenis en archeologie, Jaargang 2 nummer 3. Deze aflevering gaat over de uittocht van de Israëlieten uit Egypte, de intocht in Kanaän en de theorieën over het ontstaan van Israël. Jaargang 3 nummer 1 bevat: Discussie met dr. Loonstra over de betrouwbaarheid van de Bijbel, Lachis, Flavius Josephus, over Ezra. Het is een tijdschrift inzake de archeologische en historische achtergrond van de Bijbel en is een uitgave van de werkgroep Bijbel en geschiedenis van het oude nabije Oosten. Uitgangspunt is: De Bijbel is het betrouwbare Woord van God, dat geïnspireerd is door de Heilige Geest en ook gezaghebbend is ten aanzien

van gedeelten met een historisch karakter. Tot de doelstelling behoort ondermeer een bijbels-wetenschappelijk alternatief te geven voor de bijbelcritische benadering van de Bijbel met name waar het historische gegevens betreft en dit ook uit te dragen in de wetenschappelijke tijdschriften, zowel in Nederland als in het buitenland. Ook behoort tot de doelstelling het reageren op wetenschappelijke artikelen die de betrouwbaarheid van de Bijbel aantasten. Wat het boek van dr. Loonstra betreft wordt de bewering dat Ai en Jericho niet bestonden toen de Israëlieten Kanaän binnentrokken weerlegd met nieuwe gegevens. Wie met zaken te maken krijgt die in dit tijdschrift besproken worden doet er goed aan zich te abonneren. Redactie en administratie: Postbus 386, 3800 AJ Amersfoort. Tel. 0342-414479. De abonnementsprijs is f 16,- per jaar.

brood en vis
Extra oproep voor hulp
Aardbeving teisterde Yunnan provincie in Zuid-China

Huisgemeenten in de Yunnan provincie zijn bijzonder zwaar getroffen door de recente aardbeving.

85% van alle huizen zijn verwoest in het rampgebied.

25 schuurkerken van de Miao, Yi en Lisu christenen ingestort.

56 personen gedood onder het puin, waarvan 11 christenen van de huisgemeenten en de vrouw van een Evangelist.

Gebrek aan medische hulp, huisvesting, dekens, enz. geeft extra zorg in de kou.

Zenden van artikelen is niet mogelijk. Wel dringend financiële steun nodig.

Lisu, Miao en Yi christenen spannen zich in "noodhulp" te geven. Zij zijn arm, bidden en hopen op hulp van mede-christenen.

Wilt u z.v.p. ook helpen?

Postgiro 31 555 32
Stichting
"Bonisa"-zending

Secretariaat: Schoolstraat 17, 2161 HB Lisse of op rek. 33.65.54.613 van de Rabobank te Lisse, t.n.v. Stichting BONISA-zending. Giron: van de Rabobank 163525.

Informatie

kunt u aanvragen bij dhr. T. Schultink, tel. 0527-615063, Donaustaat 5, 8303 WL Emmeloord

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewij b.v., architect BNA

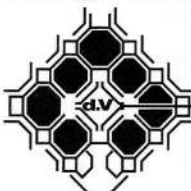
Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

- * Utiliteitsprojecten
 - kantoren
 - scholen
 - kerken
 - bedrijvenparken
 - sociale werkplaatsen
 - multi-funktionele gebouwen

- * Woningbouw zoals:
 - gesubsidieerde (premie A - woningwet)
 - bungalows - 2 onder 1 kap
 - renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewij b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262

oosthavendijk 46 3241 lk middelharnis tel. 0187-485800
postbus 82 3240 ab middelharnis fax 0187-486910